

ANY I.

Barcelona 5 de Juliol de 1891.

NÚM. 26.

SETMANARI POPULAR

JOSEPH PLEYAN DE PORTA, † lo 19 de Juny de 1891

BARCELONA 5 DE JULIOL DE 1891.

JOSEPH PLEYAN DE PORTA

Una llarga y penosa malaltia acabá ab la vida de 'n Pleyan, lo divendres, dinou de Juny, en sa ciutat nadiua, Lleyda.

Era en Pleyan un catalá de cor, senzill, humil com los grans homes, puix que ell mateix no 's donava compte de lo molt que feya en profit de las lletras y de la historia pátria. Sa vida fou un calvari. Entussiasmat per los estudis històrichs hi aportá tot son privilegiat talent y sos cabals. Gust dava veurel recurrent ab fervorós peregrinatje las encontradas, ab l'afany de coneixer palm á palm sa nadiua terra, á la que ell tant volia, y que ab tant amor mostrava als propis y estranys; als propis perque l'aymessen mes, y als estranys per que l'admiressen, puix que era membre de moltras corporacions científicas, artísticas y literarias, tant nacionals com extrangeras. Degut á sos merits, actualment desempenyava una cátedra en la Escola Normal de Mestras.

Per sos treballs literaris obtingué premis en los Jochs Florals y en altres certámens, guanyantse també per sos mereixements lo nombrament de Cronista de l'Ajuntament y Diputació Provincial de Lleyda.

Sempre figurá en Pleyan en las filas del exércit defensor de la pátria. A ell se deu lo moviment regionalista operat en aquellas encontradas tan malmesas per la política dels partits y la centralisació madrilenya; en mitj d'aquella atmósfera del caciquisme, en Pleyan predicava ab la fé del creyent y ab l'esperansa dels que treballan per lo triomf de las grans causas; res li feya quedar sol, combatent ab los tiráns de Catalunya. Axís, la fundació del «Ateneo Regional», l'«Associació catalanista» y l'«Associació excursionista ilderdanesa», foren per en Pleyan los murs desde ahont feya

cara als enemichs y detractors de la pátria. Ell firmá, en nom dels calanistas lleydans, lo Missatge que 's presentá á la Reyna d'Espanya, y en la cátedra, en l'Ateneo y en la premsa, procurava ilustrar al poble ab las sanitosas doctrinas del Catalanisme, puix que tots sos treballs nos revelan l'amor que per Catalunya sentia.

Com á prova de sa laboriositat y son ardent amor á la pátria, produhí obras tan capdals com l'«Album històrich y monumental de Lleyda y sa provincia», lo poema «La reconquesta de Lleyda», la colecció de poesías «Garlanda poética ilderdanesa», «Guía de Lleyda», «Historia de Lleyda», «Aragón histórico y monumental» y d'altres que en aquest moment no recordém, pero que totas revelan lo que mes amunt dexém apuntat, son amor á lo de casa y á las glorias de sa terra. Actualment publicava un «Diccionari geogràfic, estadístich, històrich, mercantil, etc., etc...» de la provincia de Lleyda, pero la mort, la implacable mort, l'ha sepultat en la fossa deixant obras póstumas com «La numismática ilderdense», las «Efemérides» de la mateixa ciutat y d'altres d'indiscutible mérit.

Son enterro, que fou una verdadera prova de las simpatías que gosava, fou costejat per la Diputació y Ajuntament, puix que deixá á sa desconsolada familia en un estat molt lamentable.

Las riberas del Segre han perdut un de sos rossinyols mes cantadors, y la Pátria Catalana l'element mes actiu que 'n la provincia de Lleyda, fent cara al centralisme, sostenia enlayrada la bandera de sas sacrosantas reivindicacions.

NARCÍS FUSTER.

DOS PESOS Y DUAS MIDAS

Ab aquest titol mateix—pero en castellá, per suposat—publicá 'l Sr. Mañé y Flaquer un article en lo *Diario de Barcelona*, edició del matí del passat dimecres.

Es un article notabilíssim; de la mena d'aquells que han creat á son autor l'anomenada justa de primer periodista d'Espanya; un d'aquells escrits en que s'hi manifesta é hi parla 'l verb del poble catalá, aquell sentit práctic que diuhen historiayres y filosops distintiu de nostra rassa.

N'es objecte la candenta qüestió del Banch d'Espanya y mes concretament la petició que 'ls gremis de comerciants de Madrid han posat en mans de la Reyna, perque opose son veto á lo que resolga la representació nacional, suposant que resoldrá l'augment de la circulació fiduciaria á favor de aquell.

Sobre 'l primer extrem conté l'article apreciacions justíssimes; y al segon dedica consideracions plenas de seny. Unas y altrás farán bon profit á qui las llegeixi. Mes á nosaltres, particularment nos interessa un retret oportuníssim que la petició dessusdita del comers madrileny sugerí al Sr. Mañe, qui axis lo formula:

«Lo dia 10 de Mars de 1885, quan se discutía al Parlament lo *modus vivendi* ab Inglaterra, com ara 's discuteix la prórroga del privilegi del Banch, los representants de varias associacions de Catalunya se presentaren á S. M. lo Rey D. Alfons XII, demanantli que oposés son veto al tractat ab Inglaterra, com ara los representants d'algunas associacions de Madrid han demanat á la Reyna igual gracia ó igual justicia. Lo que llavoras se digué en los salons del *Círculo de la Unión Mercantil* y en las columnas de *El Imparcial* y de *El Liberal*, contra Catalunya en general y contra 'ls comissionats en particular, no 's pot referir. Perqué havian acudit al Rey y no al Parlament se 'ls acusá d'absolutistas; perque demanavan que 'l Rey anulés lo vot del Parlament se 'ls acusá de facciosos; perque pels medis legals demanavan justicia per Catalunya, se 'ls acusá de *rebeldes*, de *separatistas*, y 's vomitaren contra d'ells totas las demás injurias que 's tiran sobre nosaltres en cassos semblants. En va era dir que res hi havia d'irregular ni ilegal en nostra conducta, puix que la ley con-

cedeix lo dret de petició y la Constitució reconeix en lo Monarca lo dret d'oposar son veto á las resolucions del Parlament. A axó contestavan que per sobre de las lleys, de la Constitució, del Rey, hi havia las prácticas parlamentarias y l'esperit lliberal de las societats democráticas que declara 'l veto una antigalla sense cap aplicació. Axó proclamavan ab crits los que avuy reclaman lo veto Real y 'n son elogiadors.»

Lo retret, com se veu, no podia venir mes á tom, y es, además, lògich, contundent y claríssim.

En la seva expressió s'hi veu redressarse virilment aquell patriotisme catalá que tantas vegadas nos hem complangut en admirar en la verge ingenuitat dels cops de geni del mestre, que tantas altrás hem hagut d'anoyorar en sas massa estudiadas y combinadas reflexions.

A la llum d'aqueixos sentiments patriòtics ha vist ara, y ben be, l'oposat criteri que la gent de Madrid aplica á las propias accions y als fets de Catalunya; contradicció important per lo que 's refereix al assumpto del article, pero mes encara, en quant, essent ella permanent y de constant aplicació á tot temps y á tota cosa, es una demostració més de la existencia d'antagonismes que avuy danyan, y als que 's tallarían completament las unglas lo dia benhaurat en que Espanya se acullis sots lo régimen regional que prediquém los catalanistas.

¡Quant be, per ell, per nosaltres los regionalistas de Catalunya y pels de tota Espanya, guiaria aquella llum al Sr. Mañe! Mes, altres sentiments venen á barrejar ab aquella llum sas llampegadas y llavors es quan deplorém desviacions é inconseqüències.

Era á Barcelona la Reyna Regent d'Espanya y una comissió de representants d'un gran nombre de catalans se presentaren á la augusta senyora, posant en sas mans la expressió del disgust d'aquells fills de Catalunya pels que creyan, y creuhen encara, vicis y pecats de la organisació política y adminis-

trativa d' Espanya y dels medis que creyan, y creuhen encara, remeyers d' aquells mals.

Lo Sr. Mañé y Flaquer diu ara, en l' article de referencia: «tot lo que sia fer acte de justícia als bons sentiments de la Reyna, á son amor al poble espanyol, á son afany de contribuir á son benestar, ha de merexer nostra sincera y decidida aprobació.»

Quan los catalanistas acudirem á depositar á las mans de la Reyna lo famós *Missatge*, *fent acte de justícia al amor de la Reyna al poble espanyol, á son afany de contribuir á son benestar*, lo Sr. Mañé y Flaquer nos plantá cara y nos maltractá ab no esperada crueltat; lluny estiguérem de meréxeli *sincera y decidida aprobació*.

¡Dos pesos, també, y duas midas!

Aquell dia 'l Sr. Mañé 's dexá caure en la inconseqüència del madrilenyisme; no dexá parlar ingenuament á son seny de gran catalá, com en l' article que de tot cor avuy li aplaudim.

N. VERDAGUER CALLÍS.

ORIGENS Y CREXENSA DEL REGIONALISME NAVARRÓ

EXHORTACIÓ ALS CATALANS

Conferencia donada per D. Artur Campiñó en la «Lliga de Catalunya»
la nit del 3 de Juny.

II

Mes las disbauxas antimonárquicas, antisocials y antireligiosas, s' encarregaren de despertar-lo. Presenta de particular aquest període que 'l nombre dels atencats antifueristas, relativament, fou petit y sens dupte incapás de produhir un moviment armat. S' exaltá 'l fervor católich, la convicció monárquica y l' esperit tradicionalista, pero l' amor als furs se mantingué en los límits de moderada temperatura, per mes que entre 'l doll de goigs y venturas que, segons las fantasias de molts, havia de portar la pretinguda monarquia tradicional y espanyola, hi batía algun emboyrat sentiment y esperança confusa de complerta restauració foral. L' alçament carlí del Nort fou una reacció de caracter eminentment nacional, provocada per la política revolucionaria; com tropell d' un pahidó que ha ingerit substancias verinosas y pugna per pervocarlas. Corrian los fills de Navarra á allistarse en las filas de D. Carles, perque en aquell pays hi ha la costúm inconscient d' esser carlí, com per herencia 's trameten las fesomías y 'ls hàbits familiars; aquells homes lluy-

tavan, á llur entendre, per restaurar la Religió d' Espanya, per posar al trono lo Rey llegitim d' Espanya, per defensar los fonaments del orde moral y social d' Espanya; no procuravan lo be de Navarra, sino en quant es part del tot Espanya. May fou en cap nació alçament menys egoista ni de fins mes generals: al contrari, pecava de quixotesch desprendiment, y sacrificava 'l benestar propi al benestar d' altri. Y aquí, senyors, succehí un fet que pinta y califica á la política ultraibérica; eixos partits centralisadors que passen la vida clamant contra suposats exclusivismes regionals, los que fan consistí 'l patriotisme en desnaturalisarse las fesomías típicas y propias, desnaturalisació que denominan pomposament ferse cada dia mes espanyols, los que rebaixan ab lo nom de política de campanar á las aspiracions regionalistas, nos castigaren duríssimament perque en un moment de generosa alucinació 'ns oblidarem de que som baschs y navarros, per recordarnos exclusivament de que som espanyols. Y es que 'l patriotisme en mans dels partits que s' estilan, es una massa que pulverisa la pátria.

Al acabament de la segona guerra civil, se fundá á Madrid, sots la protecció de las Diputacions forals, lo periódich *La Paz*, dirigit per lo eloqüentíssim y malaguanyat orador viscaí D. Miquel Loredó. En las llistas de colaboradors del periódich, figuravan la major part dels escriptors, publicistas y patricis vasco-navarros, y una colla de jovens que ab ocasió de las conseqüèncias de la guerra comensavan á manejar la ploma. La política de *La Paz*, comprenia dos fonamentals dogmas: defensa jurídica dels drets del pays vasco-navarro y demostració de que aquestas institucions eran democráticas y lliures, posant de relleu l' absurdo de que partits que 's gloriavan d' haver vensut al absolutisme, las abolissen. Mes tart, al pensarse en llur restauració, s' hi afegí 'l dogma de la unió vasco-navarra, ó sia acció comuna y combinada de las quatre provincias euskaras y sacrifici de las ideas políticas individuals que divideixen, en favor de la idea foral que armonisa las voluntats. Muntas y processos que amargaren la vida de Loredó y empitjoraren sos mals, caygueren sobre *La Paz*, blanch preferit de la servil suspicacia dels fiscals d' impremta canovistas. Vaig publicar jo en eix periódich un treball titolat *El euskaro*, en que ponderava las excelencias del idioma vasch que poch abans havia comensat á estudiar y la importancia de la literatura com factor de la conciencia nacional dels pobles; l' endressí á un molt volgut amich meu, quinas conversas me l' havían suggerit, á D. Joan Iturralde y Suit, home de singulars y múltiples dots artísticas, poeta, per mes que escriu en prosa, publicista, erudit, arqueólech, pintor y dibuixant que fa quant vol en tant diversos rams, encar que, per desgracia, sol volguer pocas vegadas, que á una inteligencia claríssima junta una exquisida reitut moral, bondadosíssim cor y piados amor á Navarra. Fou lo treball ben rebut per la premsa regional, y 'l Sr. Iturralde, á qui 's troba sempre obrint camí á totas las nobles aspiracions en lo pays vasch-navarro, ideá fundar la *Associació Euskara de Navarra*. Tretze personas reunidas á prech d' ell en sa casa, fundarem aquesta societat benemèrita que, conforme á sos Estatuts, se propoposava 'l

conreu de la literatura, 'l conexement de la historia, la conservació de las tradicions y 'l foment dels interessos morals y materials del pays vasch-navarro. Per conseguir mellor sos fins, tingué orguen en la prempsa, la *Revista Euskara*, que 's publicava en quaderns mensuals. La Associació nombrá socis honoraris á quants s' havían distingit en la defensa ó estudi de las cosas del pays, desde Pí y Margall fins á Pidal, desde Mañé y Flaquer fins al príncep Lluís Lluiciá Bonaparte, no príncep, sinó rey dels vascófls. Se posá d' acort ab l' insigne protector de las llettras vascongadas en lo pays vasch-francés, lo famós astrónom y explorador africá Mr. d' Abbadie, y organisá 'l primer concurs de poesía euskara, que 's celebrá en lo poble d' Elizondo, capital de la vall pintoresca de Baztán. Aquest concurs revelá al poeta mes gran que fins al present ha cantat en llengua euskara, á Felip de Arrese y Beitia, que plantá elegiach salzer damunt la tomba de nostras libertats, en quins funeraris versos se plangueren las veus totas de la naturalesa pirenaica. Y gracias á la *Associació euskara*, l' aspre Pirineu vasch-navarro, cobert de roures y alzinars, engalaná sos brenys ab los llors d' Apolo.

Las festas euskaras no eran purament literarias; junt ab las composicions escrites y la agudesa repentista dels improvisadors ó *versolaris*, se premiava la habilitat dels jugadors de pilota, la llestesa de las donas que 's disputavan lo premi de córrer á peu, portant cánters d' aygua al cap, lo mérit dels ramaders que presentavan mellors exemplars de bestiar de peu rodó, porquí, etc., y fins lo pulmó de ferro dels pagedos *irrintzilaris*. Se buscava 'l modo de que totas las classes socials y tots los interessos castissos simpatissessen ab aquest moviment regenerador, que tingué sa edat d' or, per mes que al entorn las passions políticas reprimidas, mes no aniquiladas, esmolavan lo punyal per enfonzarlo á la *Associació Euskara*.

L' empena era donada; creárense periódichs y revistes d' exclusiu caracter regional, se fundaren societats patrióticas y consistoris de jochs florals, s' obriren concursos poétichs, protegits, sovint, per las Diputacions y Ajuntaments de las capitals y de las vilas mes importants; s' organisaren centenaris d' homes ilustres, se publicaren obras históricas, jurídicas y lingüísticas; se n' editaren d' escrites pels precursors del moviment que, per falta de circumstancias favorables, estavan inéditas encara; inspirats compositors estotjaren en grandiosas rapsodias los cants admirables del pays, y ni faltaren, del tot, pintors que retreguessen ab llurs pinzells, dramáticas escenas de la historia nacional, ni escriptors cómichs que portessen á la escena la representació de las costúms del poble ab tot lo *sabor de la tierruca*. Y cal admirar en aquest florexement que, essent obrers d' ell, homens nascuts en diferents provincias, ciutadans uns de la República francesa, súbdits altres del Rey d' Espanya, procedents tots de diversas parcialitats políticas, valentse aquets de la llengua castellana y de la euskara aquells, lo verb de foch que 's posava als fronts, era un é idéntich, y encara que 'ls idiomas diferissen lo llenguatge, concertava; que tots cantaren y celebraren las glorias de lo passat, las esperanças del pervenir, las virtuts ingéni-

tas de la raça, las costúms sanas que la dignifican, la familia, pátria petita, la pátria, familia gran, y 'l sant amor als Furs que ningú arrencará de nostres pits atribulats: vivint y esbadellantse l' art en lo centre del euskarisme, com los homens sota la volta estrellada.

ARTUR CAMPIÓN.

GOIGS

EN LLAOR DEL

GLORIOS SANT MIQUEL DELS SANTS

FILL Y PATRÓ DE LA CIUTAT DE VICH

Puix al cel portau corona
Dels serafins del Senyor:
Miquel, serafi d' Ausona,
Inflameu lo nostre cor.

Noble terra vigatana,
Quin tresor t' envia 'l cel
Dexant ploure en exa plana
De virtut un clar estel;
Un arcàngel nom li dona
Be 'n será merexedor: *etc.*

Tant bon punt al mon entráreu
Ne volíau ja sortir
Y al Montseny li demanáreu
Una cova per morir;
Com l' amor vos esperona
Caminau ab gran ardor: *etc.*

Vostre pare afligidíssim
Vos trobá plorós y trist;
—Donchs qué ploras, fill caríssim?
—La passió de Jesucrist.—
Vostre cor al seu consona,
Vostre plor ab lo seu plor: *etc.*

Lo lliri de l' innocencia
Vos d' espines rodejau
Quan frissós de penitencia
Sobre un ars vos revolcau;
En eix Plá sempre brotona
Lliri blanch y floridor: *etc.*

Per menjar, arrels cullíau
Y alguna herba del jardí;
De sarments lo llit teníau
Y una pedra per coxí;
Jesucrist era á l' espona
Endolcintvos tanta aspror: *etc.*

Sent novici trinitari
Ja sou vell en santedat,
Vostre cor és lo Sacrament
De l' augusta Trinitat;
Deu volgué que Barcelona
Possehis tan rich tresor: *etc.*

De cilicis y cadenes
 Dúyau sota altre vestit,
 Dúyau creus de pues plenes
 A l' espatlla y sobre 'l pit;
 Lo flagell vos assahona
 De sanch pura ab la regor: *etc.*

Miserable y vil se creya
 Y un abisme de pecat,
 Mentres Deu á un ángel deya
Aqueix es mon fill amat;
 Presó trista 'l mon li dona
 Li fá alegre 'l seu Amor: *etc.*

A Jesús si pert de vista
 La alegría 's torna dol
 Y s' anyora en la nit trista
 Com la terra al perdre 'l sol:
 Jesucrist no l' abandona,
 Li somriu ab mes dolçor: *etc.*

Era d' ángel sa puresa,
 Son amor de Serafi,
 Sa divina sabiesa
 Té aleteigs de querubí;
 D' aquest mon ni se 'n adona
 Ja estadant d' altre mellor: *etc.*

En dols éxtasis hi vola
 De la Gloria ohint lo nom
 Y en los ayres se breçola
 Com en ales d' un colom;
 Se transporta en cada trona,
 Cada altar li es un Tabor: *etc.*

Com si la blava cortina
 S' entreobris damunt son front,
 Veya la Essencia Divina
 Com no 's veu ací en lo mon;
 De son cor les claus li dona
 Jesucrist nostre Senyor: *etc.*

En l' incendi que l' eleva
 Un cor nou demana á Deu,
 Jesucrist lo cor se lleva
 Y 'l cambia ab lo cor seu;
 Com lo peix dintre de l' ona
 Se rabeja en mar d' amor: *etc.*

Los amors de que vivíau
 Vos donaren mort suau,
 Quan de Cristo 'ls anys teníau
 A la Gloria ab Ell volau;
 Deu vos posa en sa corona,
 Oh, dels Sants beneyta flor:
Miquel Serafi d' Ausona
Inflameu lo nostre cor.

JACINTO VERDAGUER, PBR.

REVISTA ARTÍSTICA

JUNY.

Primera Exposició General de Bellas Arts.—Secció estrangera.—Pintura.—Blanch y Negre.—Escultura.—Arquitectura.—Arts reproductivas.—Nota final.

La Exposició s' acaba de tancar: natural es, donchs, que tanquém també la serie de Revistas que hi hem dedicat vuydant en la present las notas que havém pres á la vista de las obras extranjeras mes importants.

Aquestas las acoblarém com las espanyolas y encare que, ab tot rigor, hauríam d' afegirhi un grupo, lo del nú, género al que 's demostran aficionados los pintors estrangers, especialment los francesos, tant perque no hi ha res extraordinari, com perque creyém s' hauria d' amagar als ulls profans, que son la majoria dels que veuhen las exposicions, ne prescindirém; y si alguna cosa s' ho val, tecnicament, y 'ns ve á tom, ja hi dirém la nostra.

Pintura decorativa.—Uns frisos del renomnat pintor Hynaïs, dignes d' ell per la agrupació senzilla y elegant de las figuras, son la única obra notable, estrictament decorativa, que hem vist en la secció estrangera.

Are, per nosaltres tenen molt de decoratiu la gran tela de 'n Roll *Le Travail* y *Le Chevalier Tannhauser*, d' en Rochegrosse.

Lo primer, com á nota de *grisaille* es de lo bo que corre, ab tot y ser molt abocetada. En la escena s' hi sent garbuix y moviment. Los tipos están ben acusats, las actituts ben sorpresas. En aquest quadro hi ha expresions vigorosíssimas, fillas no mes de quatre pinzelladas y tot ell demostra la facilitat que te l' autor pera lograr efectes justos y la justesa ab que sent lo natural.

La composició del segon quadro citat es sumament lliure y casi fantástica, y 'l color tan viu com convencional. No obstant, revela un artista al igual que *Le Jardinage* y *Le Rameur*, (que contrastan ab lo precedent per sos colors apagats) de 'n Karbowski, y son unas verdaderas siluetas decorativas.

Quadros històrics.—Ni *Loth et ses filles*, de Mr. Renault ni la *Charge de Cavalerie (Sedan)*, de Mr. Delahaye, ab tot y ser quadros mes ó menys relacionats ó inspirats en la historia, poden inclourers en lo grupo. L' un, no es mes que un estudi academich y l' altre un quadro de género, descuydat dels primers termes y animat y mogut dels últims.

Quadros religiosos.—Tampoch en aquest grupo hi entra gran cosa. *Redempció*, de Lonza, es un estudi de nú, mitjania, mes d' un facinerós que de un Cristo; y la *Verónica*, de Van Beers, es mes una mostra d' enginy, mes un capritxo ben trobat, que una obra serie y meditada.

Retrats.—Aquest mateix Van Beers te lo retrato del conegut periodista francès Mr. Henri Rochefort, que 's de lo millor que tanca la secció estrangera, y acusa per complert un artista de cap de brot. Los demás quadros de aquest pintor belga, d' assumpto reliscós, demostran una pericia extrema, una factura extraordinariament delicada, un domini absolut del

mecanisme, que detalla y miniatura lo mateix las parts principals que las accesorias del quadro, pero no impresionan. Sos efectes son fills del càlcul y del estudi, pero no de la inspiració. L' autor hi acumula fredament dificultats, ab lo desitj de vencerlas y res mes. En cambi en lo retrato aludit s' hi sent tot aixó y de mes á mes l' ànima del artista, puix s' hi troba la vida, s' hi sent la expressió y s' hi palpa la realitat.

També poden dirse retratos las dos figuras que 's veuen en lo quadro titolat *L' Heritier*, de 'n Van der Bos. Lo grupo de la mare, de la Reyna, ab lo fill, ab l' hereu de la corona, es trobat. La posa un si es no es arrogant, de la primera, armonisa ab la ingénua del segón; lo dibuix, lo modelat, las carnacions, lo color tot, la calitat, son producte d' una factura esquisida y d' un gust molt alambicat, y la expressió, lo sentiment, l' ànima que 's transparenta en aquellas caras no mes es capás de lograrla un temperament molt superior, un instint molt delicat, com reconeixém en l' autor.

Després d' aquest, sense que estiga á la seva altura, val la pena lo *Portrait de ma mère*, de Mlle. Beauray Saurel, autora que ha vingut á renovar lo bon recort que 'ns deixá quant la Exposició Universal.

Quadros de género.—Dos n' hi ha que valen per molts y representan duas tendencias dintre la escola realista. La que ho veu tot gris, boyrós y esfumat; y la que ho veu colorit, seré y vigorós. La una interpreta lo natural ab mitjas tintas y llums uniformes; l' altra ab colors vius, sancers y plenas llums, carregadas de batents y reflexos. Ditas obras son *Mauvais jour...* de Mr. Leandre, y *Repos*, de Mr. Thevenot, y tant la una com l' altra son dos modelos del género, puix no claudican per cap exageració, se mantenen en lo just medi que no las fa ni convencionals ni extravagants, com algunas altras que, extremant lo procediment, forsan la nota y resultan falsas.

Paisatges y Marinas.—*L' etang de Cernais*, de Mr. Yon, es lo quadro mes notable d' aquet grupo, per resultar d' una impressió mes justa y mes directa del natural, que 'ls altres. L' assumpto de *Fin de Journée en Provence*, es simpátich; pero Mr. Mayan no ha lograt caracterisar-lo ab lo color y la llum propias del escenari ahont lo gran Mistral ha fet jugar Vicentet y Mireya.

Fora d' aixó, lo demás son estudis; mereixent menció especial per lo ajustats y fins de tó, *Lever de Lune*, de Mr. Gignard y *L' Orage*, y *Charbonier au forêt de Fontainebleau*, del pintor tirolés Hoermann.

De marinas, cap nos ha cridat l' atenció.

Pastels y ayguadas.—Las millors obras trassadas ab llapis de color, son las d' en Desportes y especialment la seva *Diane Chasseresse*, remarcable per son modelat y per la correcció ab que está dibuixada.

D' ayguadas, duas d' autors italians s' emportan la palma y la tenen ben merecudas: *Serenata*, d' en Correlli, es un joch y al mateix temps contrast de clarors que no pot interpretar-se ab mes soltura y *La justice au Maroc*, d' en Signorini, acusa la veritat de tal manera, en tots sos detalls, que l' home mes exigent hi trobará expremuts ab garbo tots los recursos del procediment.

Blanch y Negre.—En aquesta secció hi ha poch en

número, pero molt en calitat, puix s' hi pot aprendre. La *Toilette du matin*, d' en Lhermitte, los retratos de l' Engel y de la Beauray-Saurel, y la colecció de dibuixos d' en Renouard, son d' aquellas obras que deixan recort entre los inteligents. Mes sinceritat de factura no es possible, ni creyém pujan lograse ab lo carbó uns efectes mes justos, ni mes calitat. En los d' en Renouard especialment, hi ha tal coneixement del medi, tal sentiment de la línea, que 'l pincell y 'l color posat en sas mans, no donarian pas millors resultats.

De las ilustracions pera la Memoria Oficial de la Exposició Universal de Barcelona, firmadas per sis autors diferents, n' hi ha alguna de ben composta y dibuixada ab facilitat y elegancia, pero no 'ns ensenyan res nou, ni extraordinari. Nostres dibuixants ho fan tan y mes be.

Escultura.—Excepció feta de lo baix relleu de Mr. Puech, que representa Sant Antoni de Pádua rehent en sos brassos l' infant Jesús, bonich modelo de composició religiosa, tan correcte de dibuix com de modelat y d' una testa del mateix autor, que te tot lo caràcter d' un *scavo*, lo demás entra de plé en la secció d' arts reproductivas.

Arquitectura.—Un sol treball, los planos y projecte de restauració d' un *Hôtel de Ruan*, mereix estudiarse, puix demostra en son autor Mr. Marcel, gran erudició y una má trencada en lo dibuix. No obstant, creyém que 'l dia que á nostres arquitectos de válua, y n' hi ha un bon floret, se 'ls paguin los treballs á tant bon preu, com lo senyalat al que 'ns ocupa, honrarán abiat nostre museo estudis gráfichs de importants monuments de la terra. Cosa que demana fa temps lo sentit comú; y ab lo que 's lograria establir unas bases d' estudi molt mes interessants que las que pujan oferir-nos treballs estrangers.

Arts reproductivas.—Aquesta secció, dada l' abundancia d' obras, podria titolar-se magatzém de quincalla, mes ó menos fina, segons los aparadors. En ella casi tot son reproduccions que ab la capa de l' art amagan lo que es purament industria y comers; no aventhi tampoch cap treball que surti de lo corrent y de lo que fem aquí. Unicament per lo expressius y característich dels tipos, merexen senyalar-se algunas figuretas y grupos, arrencats de las escenas y costúms populars de la bella Italia.

..

Aquí posém punt á la resenya de lo que hem cregut mes important; y per tant, de lo que ha donat mes caràcter, mes tó, á la nostra Exposició. Qui repassi las nostras Revistas, sabrá que en ella no hi ha hagut cap obra d' aquellas que, dihém vulgarment, fan botar de la cadira; pero sí una série de obras molt acceptables han merescut l' elogi y l' aplauso de tothom.

Dintre de la série, han tingut representació tots los estils y totas las escolas; pero la escola naturalista ha guanyat terreno y la tendencia francesa s' ha accentuat molt. Enhórabona que 'ls artistes d' empenta desafihin la corrent; mes no s' hi entreguin perdent sa independencia y molt menos exagerant, desnaturalisant, las sevas obras.

Preparintse una altre vegada ab mes temps; coret-

gèxintse alguns defectes de organització, especialment los que 's referexen al funcionament de jurats; no 's vulga contentar á tanta gent; óbris ab mes rigor y conciencia y l' éxit de las vinentas exposicions será tan complet y mes absolut que 'l de la present.

La Exposició está tancada. ¿Quin resultat ha donat? Pels espectadors, brillant, esplèndit, com ningú presumia; pels actors, cap. Aixís ho diuen las parts interessadas. La resposta es poch satisfactoria. Treballis donchs per millorarla, reformis lo menester, reclamin alt los que ho fan entre dents, prescindeixis de personalitats, trapasseries é influencias, que 'l públich obrará sempre ab lo bon sentit y afició d' avuy, los artistas tindrán mes confiança en veure compensats sos esforços y Barcelona podrà mostrar, fruyt d' aquestas exposicions de Bellas Arts, un Museo ahont propis y estranys began com en fonts d' estudi é inspiració y aprengan á enlayrar l' esperit cap á las regions puras del art. Regions, ahont los pobles doblegats com lo nostre, al jou del treball, se refan y consolan, adquirexen mes dalit y nova vida.

J. C. y R.

Barcelona, 30 Juny 1891.

MOVIMENT REGIONALISTA

Esperavam que 'l primer Certámen literari que decidiren celebrar á Palamós una colla de joves entusiastas de las bellas lletres, y especialment de las catalanas, resultaria de verdadera importancia y trascendental per la causa patriótica catalana, de que n' es la literatura símbol y apóstol. No 'ns equivocarem.

En lo teatre Cervantes va celebrarse 'l dia 25 del mes passat la solemne y sempre entusiasmadora festa de repartició de premis als escriptors llorejats. Fou presidida pel Sr. Alcalde D. Vicens Boada, qui després d' alguns escalfats periodos enaltint la importancia que revestia per Palamós aquell acte, que devian á la iniciativa d' uns quants patricis, declará oberta la festa.

A continuació D. Candi Figa, metge reputat, entusiasta é ilustradíssim catalanista, llegí un discurs eloqüent y apropiat al caràcter de la festivitat, que la lluhida concurrència premiá ab forts picaments de mans: D. Martí Roger, nostre estimat amic y col·laborador, llegí la Memoria de Secretari y 'l veredict del Jurat; passant tot seguit á la obertura dels plechs que contenian los noms dels autors premiats, que ho foren: D. Jacinto Torres y Reyetó, D. Francesch Marull, D. Ramon Masifern, D. Francesch Ubach y Vinyeta, D. Calixto Ballesteros, D. Narcís Diaz Escobar, D. Artur Galcerán, D. J. Ayné Rabell, D. Nicoláu Taboada, D. Joseph Prats, D. Jaume Novellas de Molins, D. Pere de Cots, D. Artur Vinardell, D. J. Barbany y D. M. Escriu.

Ab la poesia *Sibaris*, que es una joia d' art, guanyá 'l Sr. Torres y Reyetó la *Flor natural*, y elegí Reyna de la Festa á la hermosa senyoreta de Palamós, Agneta Roger Crosa.

Totas las poesias que 's llegiren reberen la sanció

del aplausos del selecte concurs; pero foren partieu-larment aclamadas pel públich las dels senyors Torres y Reyetó y Ubach y Vinyeta, als que fou dispensada una afectuosa ovació.

En resúm, la festa resultá molt notable, com á acte literari, calenta de patriotisme y tant agradable que 'l bon recort que haurá dexat, farà sens dupte que no sia la última que á Palamós se celebre.

En la excelent Revista Vascongada *Euskal-Erria*, ve publicada una delicadíssima poesia del honorable fuerista D. Antoni Arzac, dedicada á Mossen Jacinto Verdaguer.

Diu *Lo Setmanari Catalá* de Manresa:

«Atenent lo Sr. Bisbe de Menorca á que lo primer que 's necessari en los sermons es que 'l poble los entenga, ha ordenat que sols se puga predicar en mallorquí, en catalá ó en valenciá en totas las Iglesias de la illa, inclús en la catedral de Ciutadela, capital de la diócesis, consentint únicament que s' usi lo castellá, quan convinga, á Mahó, per esser una ciutat en que hi ha molta gent que no comprén lo llenguatge del pays.»

Com á conclusió de las festas celebradas ab motiu del ters centenari de la mort de Sant Lluís Gonçaga, la Congregació de *lluisos* de Vich, celebrá 'l dia 27 del passat Juny una notable funció literaria y musical.

No cal dir que essent cosa de vigatans y de mes á mes, organizada per la brillant y entusiasta colla de seminaristas tant decidits á favor de la causa catalana, la festa resultá ensemps una manifestació religiosa y catalanista.

Heusaquí 'l programa de tant hermosa funció:

1. *Serenade de Gounod*, á piano y armonium.—2. *Discurs d' entrada*, per lo M.ltre. Dr. D. Andreu Durán.—3. *Llegenda de la Vocació de Sant Lluís*, per Mossen Francisco Puig, Pbre.—4. *Carità* (de Rossini), quarteto de violoncello, piano, armonium y violi, per los Srs. Jordá, Carbonell, Romeu y Rovira.—5. *De Castelló á Montserrat*, poesia del Sr. Fargas.—6 *Oda á Sant Lluís*, pel Sr. Casadevall.—7 *Abbi pietá*, duo pels Srs. Campás y Sala.—8 *Sant Lluís explicant son viatge á Montserrat* (Diálech).—9 *Sant Lluís, Patró de la joventut*, poesia del Sr. Baranera.—10 *Melodia de Braga*, quarteto de violi, piano, armonium y violoncello.—11 *Los Lluisos en Montserrat*, poesia del Sr. Fargas.—12 *La Mort de Sant Lluís*, poesia del Sr. Terrés.—13 *Discurs de gracias*, pel Sr. Dou.—14 *Hymne á Sant Lluís*, pel chor de la Congregació ab acompanyament de piano y armonium.

Segueixen los periódichs de las Provincias Vascongadas, mes ó menys afectes á la causa regional, combatent l' acort del Municipi de San Sebastián, contrari á la necessitat del conexement del vasch, pel desempenyo dels empleos de celadors d' arbitres.

Per lo seny y valentia ab que están escritas, traduhim las apreciacions que ha fet sobre l' assumpto *El Gupuzcoano*, de la ciutat damunt dita:

«Ha sigut extraordinariament dolorosa la impresió

que en la ciutat ha produït la nota discordant de l'Ajuntament, acordant que no sia condició necessaria, lo coneixement del vasch pel desempeny dels càrrechs municipals, precisament en aquells en que mes s'imposa aquesta condició, com los de sereno, celadors municipals, y sobre tot d'arbitres.

Sense la justificada cridoria que aquesta disposició ha aixecat en la opinió, nosaltres que podrém ser igualats, mes no excedits en amor á las cosas d'aquesta terra, hauríam esperat á que la reflexió fes desistir á l'Ajuntament d'un acort tan fora de propòsit, á fi de que no 's digués que una sistemática oposició guíia nostres actes, pero habentse ocupat d'aixó una part de la premsa, creuríam fernes cómplices ab nostre silenci d'un atentat tan manifest á nostre llengua euskara.

Quan lo renaixement dels idiomas regionals se mostra ab lo vigor y ufana de que están donant mostra las provincias valencianas, catalanas y gallegas sens tenir lo motiu y especialitat del vasch, y veyém l'amor y zel que posan eixas provincias en conservar y propagar llur parla nadiua, causa verdader disgust veurer que 'ls vascongats no solament abandonan la protecció á llur hermosa llengua, sino que son sos fills mateixos los qui desde las corporacions proclaman que no es necessaria ni solament digna d'esser exigida al modest empleat que ha de desempenyar son càrrech en una ciutat de la Euskalerria.

Eixos regidors desde que s'axecan fins que se'n van al llit, senten dintre de la familia la llengua vasca y precisament es en la casa del poble, en que mes deurían tenirla present, ahont dictan disposicions per procurar sa desaparició.

Tal vegada la frecuencia ab que 'ls últims anys se prescindeix dels fills del país per desempenyar los càrrechs de regidors sia causa de que la influencia forastera se deixe sentir en la casa consistorial. Lo resultat de la votació aixís nos ho fa entreveurer.

L'instint de conservació en totas las cosas, fa que procurém guardar alló que hem hereditat, mes sembla que nosaltres anám contrariant las lleys de la naturalesa en quant pertoca á lo que 'ns interessa.

Notabilitats filológicas extrangeras, s'han ocupat en tot temps ab gran elogi de la llengua vascongada y de sa reconeguda importancia.

No tractém de fer en aquest lloch disquisicions sobre l'assumpt, mes no deixaréu de mencionar lo trist contrast entre 'ls sabis extrangers, que suposan al vasquíence reconeguda utilitat, y 'ls encarregats de dirigir en lo país la cosa pública, que no l'hi concedeixen.

Per la nostra banda no podrém per menos de protestar de semblant conducta y d'excitar lo zel del Consistori de Jochs Florals euskars, encarregats del renaixement de nostra literatura, perque ab la competencia que l'hi regoneixem en lo particular, prenga las disposicions que cregui mes convenientes per evitar una resolució que tan mal ha de fer á la llengua de nostres passats.»

De Nostre colega y company *L' Oloti*:

«La comissió organitzadora de la Exposició de Bellas Arts segueix sos treballs de manera que dintre poch

publicará lo cartell de convocatoria. També ha quedat constituïda altra Comissió organitzadora per lo Certamen Literari d'enguany que está ja treballant ocupantse dels preliminars: á no sobrevenir cap incident tampoch tardará en publicar lo corresponent cartell.»

Diu *Lo Somatent*, de Reus, edició del dijous, dia 2 del corrent:

«Com catalanistas no podrém menos d'aplaudir y agrahir l'acort prés per l'Ajuntament en la sessió d'ans d'ahir, de posar los rotuls dels carrers en nostra materna llengua catalana.

No será Reus la primera població de Catalunya que hagi pres semblant acort, pero fins ara cap de la importancia de la nostra ho havia acordat. Es un just homenatge tributat al modern renaixement catalá y una prova evident de que en nostra ciutat tots los partits tenen una marcada simpatia per tot lo que tendeix á recordar y fer revivre la patria catalana.»

La *Agrupació Regionalista* de Tarrassa 'ns comunica que, per una dificultat d'impossible solució en los pochos dias que quedavan, ha resolt aplassar la celebració del acte de propaganda que tenia projectat, segons diguerem, pel dia 6 del corrent. Oportunament anunciarem quin dia podrà dita solemnitat verificarse.

En lo *Diario de Villanueva y Geltrú* llegim ab gust que en la funció principal, que 's dedicá en aquella vila á commemorar la festa del Sant Pare, l'orador sagrat, que ho fou lo jove é ilustrat sacerdot Mossen Pere Bou, feu en llengua catalana lo sermó, que dit colega elogia com á una obra verdaderament notable. Sia enhorabona á eix sacerdot, bon fill de Catalunya.

Ha sigut nombrat alcalde de Sant Martí de Provensals don Andreu Framis y Güell, President del *Centre Catalá Provensalench*.

Nos alegrém de la nova; y nostra satisfacció será complerta, si 'l poble de Sant Martí coneix prácticament las ventatjas de tenir al davant del Municipi, un vehí que per ser catalanista, deu sobreposar á tots sos amors l'amor á la propia terra.

CORREU NACIONAL

En aquest desgraciat pays raríssimas vegadas hi ha ocasió de felicitar-se per successos que li dongan un augment de gloria ó de prestigi, ó que determinin un escríx de prosperitat general. Las cosas no 'ns resultan favorables y 'ls homes que governan fan majors las funestas conseqüencias d'aquellas ab sos desacerts.

Comensém per una dolorosa noticia arribada d'una llunyana possessió espanyola, del Arxipélach filipí. No ha sigut confirmada oficialment, ans be las declaraciones oficials la desmentexen ó atenuan, mes desgraciadament sembla que te un gran fondo de veritat. En breus mots está enunciada; combatent ab los insurrectes d'aquellas encontradas, ha sofert un terrible desastre un fort destacament de tropas espanyolas.

Es incomprendible la conducta que de llarch temps

venen observant los governs d' Espanya ab aquellas possessions riquíssimas, de tal manera abandonadas á la explotació de totas las ambicions, que si no las hem perdudas ha sigut ben be per un voler del cel. Y tant resulta aixís, que s' ha de reconexer que las institucions religioses espanyolas allà establertes, son las úniques que nos las han conservadas de *dret*.

Perque de fet fins á cert punt ja no son nostras. Veritat que la explotació oficial hi continua, mes lo comers li fan los estrangers; la influencia estrangera hi va extenent sos fils com una trema, sos ulls copdiciosos contemplan la presa y ja hem vist com mes d' una vegada ha mogut la mà pera extrenye 'l llàs. Y que no son cap futesa aquellas possessions. Mes de cinch millions d' habitants hi viuen, sos productes naturals son molts, bons y variadíssims y sas necessitats d' importació d' altres productes, molts també. ¿Qué han fet los governs d' Espanya per que fos nostra nació la que satisfés aquellas necessitats? ¿Per donar á nostra producció, aquí ja tant vexada y cohibida, probabilitats de victoria en la lluyta que allà te entaulada ab la del estranger? Las continuas é importants relaciones comerciales, tenen una eficacia grandíssima en la conservació dels afectes. Una continua y ferma exportació espanyola á Filipinas, ensemps que seria un bon reconstituent pera nostra anémica producció, seria una ferma àncora que ajudaria á retenir á la metròpoli aquell envejat arxipèlach, que de seguir com ara, com qui diu convertit en mamella de vaca que tothom muny, un dia de mal vent derivará cap al estranger. La forsa bruta, además de que está exposada á molts fracassos, may ha constituït res durable y menos si á la seva sombra s' hi infantia y crex y s' exten tota mena de concupiscencias que ab fam de buitres devoran al pays.

Mes á nostres polítichs axó 'ls preocupa poch. Son tant lluny las Filipinas, que sos clams arriban aquí molt debilitats. Y si hi troban resso, surt del pas respondent á una sola interpelació que fa en las Corts algun senyor diputat, y cambiant, no 'l sistema vigent en la governació d' aquellas islas, sino al seu capítal general, de qui per altra part ja 's cuyda la *Gaceta* de dir que 'l govern está satisfet de sa inteligencia, zel y bons serveys. Y 's va tirant

No, las Corts no tenen temps per ocuparse de Filipinas; lo han de menester per ocuparse d' algun debat polítich que á ningú importa, per picarse los uns als altres las crestas per qüestions personalíssimas, ó per tractar de la gresca Castro-Enríquez ó d' altres de mena semblanta é igualment importants. ¿Quan lo pays sortirà de la atonia que 'l consúm y dirá prou? Axó pot ser un dia succeheixi, mes desgraciadament per ara res indica que s' acosti. ¡Que Deus salvi al pays!

Aprobat en lo Congrès lo projecte de monopoli del Banc d' Espanya, ha comensat sa discussió en lo Senat. Contra ell s' axecan veus respectables, fins del partit governant, entre ellas la autorisadíssima del respectable jurisconsult catalá D. Manel Durán y Bas. Mes lo govern necessita quartos y no s' enten de brochs. Aixís s' assegura ja que lo citat projecte será aprobat en tota sa integritat, es dir sense modificació.

Los comerciants de Madrit han recorregut á la Reyna

Regenta pera que hi posi son veto. La Regenta 'ls ha rebut ab deferencia, mes al cap de vall com á monarca constitucional quals atribucions casi 's limitan á la de aconsellar.

Dexarém de banda las consideracions que axó 'ns inspira y 'ns fixarém, per acabar, en un dels suposats punts de la conversa que mitjansá entre la Regenta y los comerciants. La augusta senyora manifestá la creença de que la industria del pays se trobava en satisfactori estat y los comerciants li asseguraren que tal opinió era equivocada, que la industria del pays va malament y que n' es una de las principals causas lo fet de que 's provehexin de la industria estrangera las principals familias de Madrit y d' altrás ciutats. Efectivament, aquesta es altra *pequeñez* de la *higg-liffe* que ara s' usa, descartada per lo tonta y que tant s' escandalisa quan li cantan las veritats. Mes aquells comerciants, representants del cassino de *La Unión Mercantil* de Madrit, oblidan lo inmens tant de culpa que 'ls pertoca. Cada vegada que s' ha intentat celebrar algun tractat de comers ab lo estranger, ells n' han sigut los principals corifeus. Aquells tractats afavorian la *urbe*, Madrit, lo pahidor d' Espanya, pero en cambi arruinavan la industria nacional. ¿Ab quina autoritat, poden donchs ara posársela á la boca? ¿Ab quina rahó quexarse de que 'l seu egoisme sia castigat per una vanitat? ¡Ah, si 'l bescantat projecte interessés á ells sols! Lo que es nosaltres, no hi tindríam res que dir.

X. B.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Lo dia de Sant Pere tingué lloch lo ceremonial de la clausura de la Exposició de Bellas Arts y lo reparto de premis als autors distingits. Presidi l' acte, en nom de SS. MM, l' Excm. Sr. Marqués de Peñaplata y després de llegida la memoria per lo Secretari Sr. Pirozzini, lo Sr. Coll y Pujol pronunciá un discurs enaltint l' éxit y las excelencias de la actual Exposició y acabá fent vots per la prosperitat y major importancia de las que vingan.

La numerosíssima y triada concurrencia que havia sigut convidada á la festa, s' espargí després per totas las dependencias com volguentse despedir de las obras que han constituït la primera Exposició General de Bellas Arts.

No obstant los aficionats podrán veure encare com se despenjan y van desfilant las obras fins lo próxim dia 25, mediant lo pago de 50 céntims.

La mateixa comitiva oficial que tancá dita exposició, havia inaugurat avans en la que fou nau central del palau de la industria lo Museo de Reproduccions, é inaugura després lo Museo Arqueològich instalat en los baixos del Palau de Bellas Arts.

Quan dits museos estigan mes ordenats, ja 'n parlarem á nostres lectors.

Lo dia 28 del passat Juny, tingué lloch á Tarragona la solemne inauguració de la Exposició de las Arts é Industrias locals organizada per l' Ateneo.

Sembla que dita exposició resulta important per tenirhi representació totes las industrias de la localitat, y que la secció de Bellas Arts arreglada ab molt gust, es una de las que crida mes concurrencia.

L' altre diumenge tingué lloch á Calella una reunió de gran número de representants dels pobles perjudicats per lo conflicte existent entre la Companyia del ferrocarril de França y los pescadors de San Pol, per firmar una exposició dirigida als poders públics reclamant una prompte solució.

Los reclamants están esperansats puix per noticias que han rebut aquesta setmana de Madrid, aquella no 's farà esperar.

En la darrera sessió celebrada per l' Excm. Ajuntament surtint, s' aprobá per unanimitat una proposició en la que 's demanava constés en actas un solemne, expressiu y unánim vot de gracias al senyor Alcalde constitucional Excm. senyor don Joan Coll y Pujol, per los eminents serveys prestats á Barcelona durant lo temps que per bé y gloria de la mateixa ha desempenyat dit càrrech, y que aquest acort se li comunicés en un pergamí ahont constin las firmas de tots los senyors regidors.

A Sabadell, s' es morta dona Teresa Camps y Armengol, (Q. A. C. S.), esposa de nostre amich l' entusiasta catalanista don Enrich Durán y Folguera.

Acompanyém en son dolor al bon company, y recomaném la difunta á las oracions de nostres lectors.

Lo passat dilluns las autoritats y varias personas convidadas, presenciaren en lo Park las maniobras del cos de bombers, que tenian per principal objecte demostrar la eficacia per apagar focs d' una disolució química inventada per lo Quefe de bombers de Figueras don Antoni Viñas.

Al efecte en dos fossos oberts á terra, davant del Palau de la Industria, de bastanta superficie, s' hi havian repartit uns 800 litres de quitrá, 300 de gassolina y 160 d' ayguarrás. D' altra banda estava amaniada una bomba ab un dipòsit d' un metro cúbich d' aygua que tenia en disolució 120 kilograms de la barreja de substancias químicas ideada per lo expressat senyor Viñas.

Estant tot á punt, s' encengueren las substancias inflamables depositadas en los sots indicats. S' abrindaren com pólvora constituhint horrorosas fogueras. Al estar aquestas en tota sa forsa comensá á funcionar la bomba d' extinció. L' efecte del líquit fou decissiu é immediat. En molt menos d' un minut quedá apagat lo foch. Lo líquit que pera lograr tal efecte havia sigut necessari no passava de uns 200 litres.

Lo senyor Viñas que estava present al experiment fou coralment felicitat.

La Academia provincial de Bellas Arts celebrá sessió lo passat diumenge per repartir las bossas de viatge als alumnos que las han obtingut en aquest curs.

En dita sessió, lo secretari don Andreu de Ferrán, llegí la ressenya dels treballs executats per la corporació y després de algunas paraulas encoratjadoras del

President senyor Caba, se procedí al repartiment dels premis.

Los alumnos que han obtingut bossas de viatge, son: per pintura, don Joseph Triadó Mayol, don Joan Ferrer Carreras y don Sebastiá Junyet Sans (próroga); per escultura, don Baldomero Cabré Maclié y don Joseph Rebarter Gasulla (próroga), y per mobiliari, don Evarist Roca Jornet (próroga).

En las regatas internacionals celebradas en Asnières (Fransa), la embarcació «Cap de brot», del Real Club de Regatas de Barcelona, tripulada per los senyors Miró y Serra, guanyá lo segon premi, sent la quarta en la regata «seniors» entre vuyt inscrites, la embarcació «Excelsior» del mateix Club, tripulada per los senyors Rico y Parnau.

L' altre dissapte fou constituhit per l' administrador del Banch Universal en la depositaria del Ajuntament, la fiança de pessetas 3.115.261'78, que segons las condicions de subasta, estava obligat á prestar lo concessionari de la reforma interior de Barcelona, don Angel Baixeras qui ha transferit la concessió al citat Banch avans de formalisar la escriptura.

Be 'n passen de cosas extraordinarias en la Administració de correus de la pàtria espanyola, pero cap de tant xocant com la que 'ns passa á nosaltres. Ben plegats y convenientment enfaixats enviém los exemplars de nostre setmanari á un senyor de Madrid, y nostre envió va y no va á mans del interessat. Va y no va, dihém, perque LA VEU DE CATALUNYA no hi arriba, mes en cambi hi arriba nostra faixa, servint d' envoltori á *La Defensa, periódico político*, de Barbastro.

Senyor Director de Correus: ¿no podria descobrir y picar los dits á eix empleat tant manífasser?

Copiém de *L' Oloti*:

«Estém en ple istiu, per fi nos han deixat completament las persistents humitats y sens casi transició havém passat d' una estació á l' altre. Nostra vila ha pres ja son caràcter rialler d' istiu. Los passeigs y las fonts se veuhen ja frecuentats y tenim entre nosaltres casi totes las familias que, fillas ó oriundas de Olot pasan la temporada d' hivern á Barcelona. També se comensa á veure alguna cara forastera y segons noticias los pisos van á estiracabells.»

Després d' uns brillants exercicis ha rebut lo títol d' arquitecte ab la calificació de sobressalient, nostre bon amich l' entusiasta catalanista y llorejat escriptor don Joseph Puig y Cadafalch.

L' Ajuntament d' aquesta ciutat, en una de sas darreres sessions acordá dirigir una sollicitut al Ministre de Gracia y Justicia perque la Audiencia d' aquest territori y 'ls jutjats de primera instancia y d' instrucció de Barcelona, sian elevats á igual categoria que 'ls de Madrid.

Trobantse á Tortosa, d' ahont es fill, l' escultor senyor Querol, proposá al Alcalde y á altres distingidas personas de la ciutat, la creació d' un Museu de Bellas

Arts, compromententse ell á enviar una còpia de cada una de sas obras, idea que fou rebuda ab entussiasme, per quant Tortosa es bressol d' una pléyade d' artistes ilustres, que espargits pel mon artístich li donan gloria y renóm: Casanovas, Marqués y Baiges, en la pintura; Querol, Alcoberro, Cerrato y Anglés en la escultura; Pedrell, Gotós y Arnau, en la música.

Las festas que la ciutat de Vich dedicarà eixos días á honrar á Sant Miquel dels Sants, fill insigne y Patró de la Ciutat, seràn solemníssimas y extraordinarias, ab motiu de cumplir enguany lo terc centenar del naxement d' aquest Sant. Es d' esperar, per tant, que será molt grossa la afluencia de forasters. Perque entre las festas hi figura la col·locació del retrato de Balmes en la galería de vigatans ilustres, y además la solemne inauguració del notabilíssim Museo arqueològich diocesà, que deu la ciutat de Vich al eminent Bisbe Morgades, donarém d' eixos fets tan importants notícias complertes que 'ns trasmetrà un distingit company de redacció.

CRÓNICA RELIGIOSA

Llegim en los diaris de París, que l' embaxador de França á Roma, ha entregat al Papa una carta del President Carnot, en la que dona las gracias á Sa Santetat per haverli enviat la Encíclica de la qüestió social y li manifesta la seva gran admiració per tal document.

Lo Bisbe de Angers, Monsenyor Freppel, sembla que está ja restablert de sa darrera malaltia.

Está també millor de salut lo Cardenal Lavigèrie.

A Lille s' ha reunit una Assamblea de representants de círcols obrers catòlics.

Ha parlat l' Albert Mun, infatigable apòstol de la classe treballadora á França.

S' ha votat un Missatge al Papa.

Sembla que definitivament se autorisarà la entrada á Prussia dels Pares Redemptoristas.

Ha mort á Berlín lo Doctor Schulte, degá del capítol de Paderborn. Era un gran escriptor y un orador popular. Durant la persecució bismarkiana del Kulturkampf, fou lo Dr. Schulte infatigable en la defensa de la Iglesia. Ha escrit una historia del *kulturkampf* per respondre á la de Huhn, que s' escrigué baix la inspiració del govern.

En las diócessis del Canadá, s' está organisant una peregrinació á Roma que ha de sortir un d' aquets días de Nova-York. Com l' itinerari es llarch, lo preu de cada bitllet, comprés tot, es de 1.800 pessetas. Passarán á l' anada per París, Lourdes y Marsella, y de retorn visitarán Florencia, Milán, Turín, Lyó, Lóndres y Nova-York.

Lo Cardenal Rampolla presentá al Papa, lo dia de Sant Pere, los trenta exemplars en or y trenta en plata, de la medalla que cad' any s' encunya per perpetuar lo recort de la obra mes notable del Pontificat durant l' any. La medalla d' enguany, porta en l' anvers la efigie de Lleó XIII y en lo revers una alegoría

del Observatori astronòmic montat en lo Vaticá, gracias á la munificencia del gran Pontífice.

Los catòlics francesos, seguint las inspiracions y 'ls consells repetidas voltas donats per la Santa Sede, han resolt procedir activament á la unió y organisació de las forsas catòlicas. Al intent, acaba de constituhirse un comité baix la presidencia y auspicis del Cardenal de París, baix lo títol de *Unió de la França cristiana*.

Al tancarse las sessions del Landtag prussiá, lo Emperador en son discurs ha expressat la satisfacció per haberse acabat los conflictes polítich-ecclesiástichs, ab la distribució de las assignacions que 's debían á la Iglesia catòlica.

En las últimas eleccions administrativas de Roma, la *Unione Romana*, ó sia 'l partit catòlich, ha pogut fer triuñar set dels vuyt candidats presentats.

A primers del present mes ha de presentar sas credencials al President, lo nou Nunci de Sa Santetat en França, Monsenyor Ferrata que sustitueix al Cardenal Rotelli.

Se parla molt á Italia d' una curació que 's considera miraculosa, obrada per intercessió de Sant Lluís Gonzaga.

Matilde Baccelli, noya de Tempagnano (Província de Luca), feya sis anys que patia de una espinitis incurable. Desahuciada dels metjes, recorregué á la poderosa intercessió de Sant Lluís, resant sovint una oració que comensa, *O Sant Lluís, adornat de costúms angelicals*. Lo dia 9 de Juny, la estampa de Sant Lluís que tenia al capsall li caygué en terra, y la noya que havia estat tres anys clavada al llit sense poderse moure, tingué la idea de alçar-se y cullir la imatge. Axís ho feu y cri-dá desseguit á la familia per dirlos que se sentia completament curada. Lo diumenge següent, dia 14, assistí á una comunió general de la parroquia, y després entrá á la sagristia per fer la declaració de sa curació en presencia del Párroco y del secretari del arquebisbe de Luca.

L' impressió causada ha sigut gran en tota la rodalia, y la redacció de la *Civitta Cattolica* n' ha dat comunicació á tots los periodichs, y lo Pare Furchi explicá 'l cas en un dels seus sermons predicats ab motiu de las festas del Centenar de Sant Lluís, en la iglesia de Sant Ignasi, de Roma.

Entre las poblacions que han celebrat al angélich Jove, sens dupte, Vich ocupa un dels primers llochs. La Congregació de Lluisos de dita ciutat, á mes de cultos solemníssims y de la Romeria á Montserrat, celebrá lo dia de Sant Pere, una Academia literari-musical que fou lluhidíssima.

Los Lluisos del pintoresch poble de La Garriga, no havent pogut assistir á la Romeria de Montserrat, junt ab las Congregacions germanas, pensan anarhi sols los dias 14, 15 y 16 del corrent mes. Allí celebrarán funcions adequadas, visitarán la Cova de la Mare de Deu y Sant Geroni, y en recort de la peregrinació oferirán á la Patrona de Catalunya un magnífich Cor de plata.